

Dział 1 Filozofia. Psychologia

Klasyfikowanie publikacji
z wykorzystaniem tablic skróconych UKD
nr 102/2019

dr Jolanta Hys
Instytut Bibliograficzny. Pracownia UKD

Pomoce metodyczne

- Aktualności UKD

<https://bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/aktualnosci-ukd>

- Kartoteka wzorcowa UKD

<http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=60>

- Poradnik UKD

<https://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/poradnik-ukd>

- Materiały metodyczne UKD

<https://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/materialy-metodyczne-ukd>

- Biuletyn UKD

<https://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/biuletyn-ukd>

Dział 1 Filozofia. Psychologia

Zapis pionowy - metoda BN

Do rozbudowy symboli działu 1 stosuje się poddziały wspólne:

- formy (0...)

Nie stosuje się poddziałów wspólnych:

- z kreską -02
- z kreską -03
- z kreską -04
- czasu "..."
- miejsca (1.../9...)
- rasy, narodowości i grupy etnicznej (=...)

z wyłączeniem symbolu 1

- z kreską -05

z wyłączeniem symbolu 159.9

Dział 1 Filozofia

Obejmuje metafizykę, filozofię ducha, systemy i poglądy filozoficzne, logikę, epistemologię i etykę. Przynależność dziedzinowa filozofii szczegółowych, tj. takich których głównym przedmiotem badań są poszczególne dziedziny wiedzy, np.: filozofia religii, filozofia prawa, historiozofia umieszczone zostały odpowiednio w działach: 2-1 *Filozofia religii*; 340.12 *Filozofia prawa*, 930.1 *Historiozofia*.

„Poradnik UKD”. Rozdz. VII:

<https://www.bn.org.pl/download/document/1596198187.pdf>

Fot. Wydawnictwo BN

Dział 1 Filozofia. Psychologia

Podkategorie w dziale 1 Filozofia. Psychologia

101 Istota i zadania filozofii

11/12 Metafizyka

121 Antropologia filozoficzna

122/129 Metafizyka szczegółowa

13 Filozofia ducha. Metafizyka życia duchowego

14 Systemy i poglądy filozoficzne

159.9 Psychologia

16 Logika. Epistemologia. Teoria poznania.
Metodologia

17 Nauka o moralności. Etyka. Filozofia
praktyczna

Dział 1 Filozofia

Teksty filozoficzne klasyfikuje się za pomocą symbolu wyrażającego właściwy kierunek filozoficzny, np.:

111 Ontologia

121 Antropologia filozoficzna

141.32 Egzystencjalizm

Np.:

Mieć czy być? / Erich Fromm

111

159.923

316.75

Emocjonalizm egzystencjalny

141.32

Dział 1 Filozofia

Historia filozofii

Historię filozofii w poszczególnych krajach klasyfikuje się za pomocą symbolu *1 Filozofia* i podziałów wspólnych miejsca (1.../9...) bądź podziałów rasy, narodowości, grupy etnicznej (=...), np.:

1(38) Filozofia grecka

1(=411.16) Filozofia żydowska

1(450) Filozofia włoska

Np.:

Nowa filozofia francuska / Ian James

1(44)

Filozofia polska wieków średnich / Ryszard Palacz

1(438)

- Nie stosuje się podziału wspólnego czasu

Dział 1 Filozofia

Historia kierunków filozoficznych

Historię konkretnego kierunku filozofii w określonym kraju klasyfikuje się za pomocą symbolu 1 i poddziału wspólnego miejsca (1.../9...) bądź rasy, narodowości i grupy etnicznej (=...), a także za pomocą umieszczonego w drugim polu symbolu wskazującego na dany kierunek, np.:

Metafizyka Ingardena

1(438)

111

Egzystencjalizm niemiecki

1(430)

141.32

"Między" egzystencją a transcendencją: obraz człowieka w filozofii egzystencjalistycznej Karla

Jaspersa

1(430)

141.32

121

gdzie 121 Antropologia filozoficzna

Defining the soul / Joanna Komorowska

1(38)

1(495.02)

122/129

gdzie 122/129 Dusza (Metafizyka)

Dział 1 Filozofia

111 Metafizyka ogólna. Ontologia

111.8 Transcendentalne właściwości bytu

111.83 Prawda. Fałsz

111.84 Dobro. Zło

111.85 Piękno. Brzydota

111.852 Estetyka (obiektywna i subiektywna)

Np.:

Filozofia transcendentalna (tekst)

111.8

Filozofia transcendentalna Kanta

1(430)

111.8

*Paradoks dobra: dlaczego jesteśmy tak dobrzy,
skoro jesteśmy tak źli / Richard Wrangham*

316.24

111.84

gdzie 316.24 Socjobiologia

Zło w filozofii Gabriela Marcela

1(44)

111.84

Dział 1 Filozofia

111.852 Estetyka

Symbol 111.852 dołączony do symboli działów
7.01 Teoria sztuki; 82.01 Teoria literatury zawęża
zakres dziedzinowy tych działów do aspektów
estetycznych, np.:

7.01:111.852 Estetyka sztuki

82.01:111.852 Estetyka literatury

Ogólnopolska Konferencja Naukowa "Kanony
piękna - postrzeganie, kreowanie, ewolucja,"

111.85

391

687.5

7.01:111.852

82.01:111.852

gdzie

391 Moda

*687.5 Rzemiosła i usługi związane z
pielęgnacją urody*

Dział 1 Filozofia

113/119 Kosmologia. Filozofia przyrody

121 Antropologia filozoficzna

122/129 Metafizyka szczegółowa. Przyczyna
sprawcza. Warunek. Skutek. Wolność
i konieczność. Determinizm, indeterminizm

Przyroda, projekt i nauka: teoria projektu w
naukach przyrodniczych

113/119

5

Pułapka samotności

(Antropologia filozoficzna i społeczna)

121

316.7

Dział 1 Filozofia. Psychologia

130.2 Filozofia kultury

zob. też

008 Cywilizacja. Kultura. Postęp

O miłości do życia / Erich Fromm

159.964.2

130.2

(047)

gdzie 159.964.2 Psychoanaliza

Filozofia kultury Augusta

Cieszkowskiego: poznanie, praktyka społeczna i

religia

1(438)

130.2

Dział 1 Filozofia

133 Zjawiska paranormalne

133 Zjawiska paranormalne. Okultyzm. Magia. Czary. Spirytyzm. Chiromancja. Chiroligia

zob. też

001.94 Opisywanie zjawisk niewyjaśnionych całkowicie

159.961 Parapsychologia

398.4 Zjawiska nadprzyrodzone

133.52 Astrologia. Horoskopy

Ścieżka pradawnej magii: obudź w sobie pierwotną moc

133

257

929-051(410)''19''

929-051(410)''20''

gdzie 257 Wicca, religia neopogańska

Symbol 133 *Zjawiska paranormalne (okultyzm, magia, astrologia)* przenika się tematycznie z *159.961 Zjawiska paranormalne (telepatia, przepowiednie, wróżbiarstwo)*, np.:

Miłość duszy: żyj miłością, którą zaplanowałeś, zanim się urodziłeś / Robert Schwartz

133

159.961

2-187/-188

gdzie 2-187/-188 Życie po śmierci. Zaświaty

Dział 1 Filozofia

141 Systemy filozoficzne

141.1 Systemy filozoficzne zależnie od liczby i jakości założonych zasad. Monizm. Dualizm.

Pluralizm. Woluntaryzm. Mechanicyzm. Finalizm

141.12 Materializm ontologiczny

141.13 Idealizm metafizyczny. Platonizm.

Neoplatonizm. Intelktualizm. Uniwersalizm.

Idealizm obiektywny. Spirytualizm.

Immaterializm

141.144 Personalizm

Np.:

Psychodynamiki i ich struktura: studia z humanistyki stosowanej

159.922

141.1

gdzie 159.922 Świadomość

Sens idealizmu: metafizyka rodzaju i oblicza oraz inne pisma

141.13

271.2-1

gdzie 271.2-1 Teologia prawosławna

Chrześcijański polityk: inspiracje nauczaniem Jana Pawła II o podmiotowości osoby ludzkiej jako fundamencie życia społeczno-

-politycznego

272:172

141.144

gdzie

272:172 Katolicka nauka społeczna

141.144 Personalizm

Dział 1 Filozofia

141 Systemy filozoficzne

141.7 Systemy filozoficzne odnoszące się do społeczeństwa

zob. też

172 Etyka społeczna

316.2 Poglądy, kierunki i szkoły socjologiczne

Odpowiedniki słowne w KW zostały rozbudowane o: *Filozofia polityczna. Filozofia społeczna* w stosunku do zasobu tablic UDC nr 102/2019

Np.:

Spółeczeństwo zmęczenia i inne eseje / Byung-Chul Han

141.7

Ciałaczkki: kobiety, które wcielają feminizm

305-055.2(438)

141.72

(047)

gdzie:

305-055.2(438) Społeczno-kulturowa

tożsamość płciowa kobiety w Polsce

141.72 Feminizm

Dział 1 Filozofia

141:27-1 Filozofia chrześcijańska

Symbol złożony 141:27-1 *Filozofia chrześcijańska* powstał z połączenia 141 *Systemy filozoficzne* oraz 27-1 *Teologia chrześcijańska*

Np.:

Inny Kierkegaard: egzystowanie w wierze, nadziei i miłości jako praktyczny wymiar chrześcijańskiego ideału w mowach budujących Sørensa Kierkegaarda

1(489)

141.32

141:27-1

gdzie 141.32 Egzystencjalizm

Myśl polityczna św. Tomasza z Akwinu

1(450)

141.7

141:27-1

gdzie 141.7 Systemy filozoficzne odnoszące się do społeczeństwa

Dział 16 Logika. Epistemologia. Teoria poznania. Metodologia

161/164 Logika

zob. też

510.6 Logika matematyczna

161/162 Podstawy logiki

164 Rachunek logiczny. Logika formalna

165 Teoria poznania. Epistemologia

Np.:

Logika, metafizyka, filozofia religii: siedem studiów filozoficznych

161/164

101

27-1

gdzie 101 Metafizyka

Krytyka czystego rozumu / Immanuel Kant

165

Trwanie i utrwalanie: problem poznania intelektualnego w filozofii Henriego Bergsona

1(44)

165

Dział 1 Filozofia

167/168 Metodologia ogólna. Metodologia z punktu widzenia filozofii

Metodologię pracy umysłowej klasyfikuje się symbolem **001.8**

Metodologię nauk społecznych klasyfikuje się symbolem **303**

Np.:

*Metodologia dysertacji doktorskiej dla
prawników: teoria i praktyka*

167/168

303

Nauka wobec wyzwań współczesności

001.891

167/168

gdzie 001.891 Badania naukowe

Dział 17 Etyka

Podkategorie w dziale 17 Etyka

171 Moralność indywidualna

172 Etyka społeczna

173 Moralność rodzinna

174 Etyka zawodowa

175 Etyka rozrywek i wypoczynku

176 Etyka seksualna

177 Etyka stosunków społecznych

178 Moralność nałogów, uzależnień

179 Różne zagadnienia etyczne: etyka prasy, okrucieństwo wobec dzieci i zwierząt, poszanowanie życia ludzkiego. Wady. Cnoty i zalety

Poszczególne zagadnienia z zakresu etyki klasyfikuje się za pomocą symboli danej dziedziny, np.:

2-42 Moralność religijna. Teologia moralna

2-426 Etyka religijna

330.162 Etyka gospodarcza

Dział 17 Etyka

172 Etyka społeczna, np.:

*Sprawiedliwość społeczna w systemie zasad
naczelnych Konstytucji RP*

342.4(438)

172

Po połączeniu dwukropkiem powstają symbole
wyrażające:

271.2:172 Prawosławna nauka społeczna

272:172 Katolicka nauka społeczna, np.:

Rola rodziny w budowaniu Kościoła w nauczaniu

Jana Pawła II

272-284

272-45

272:172

174 Etyka zawodowa, np.:

Etyka zawodowa nauczyciela

37.091.12

174

*Zasady etyki w praktyce. Księgowi: studium
przypadku*

657

174

Dział 159.9 Psychologia

Zakres dziedzinowy

Dział 159.9 obejmuje psychologię eksperymentalną, indywidualną, porównawczą, psychofizjologię, rozwój umysłowy i zdolności, wrażenia i spostrzeganie zmysłowe, funkcje wykonawcze (uczucia, funkcje motoryczne, kształtowanie woli), wyższe procesy poznawcze (pamięć, uwaga, myślenie), szczególne stany i procesy psychiczne (parapsychologia, hipnoza, sen, psychoanaliza), psychopatologię i psychotechnikę.

zob. też

005.32 Psychologia zarządzania

316.6 Psychologia społeczna

331.101:159.9 Psychologia pracy

37.015.3 Psychologia wychowawcza

591.5 Psychologia zwierząt

612.82 Psychofizjologia

615.851 Psychoanaliza jako terapia

616.89 Psychiatria

Dział 159.9 omówiono w „Poradniku UKD”. Rozdz. VII:

<https://bn.org.pl/download/document/1596198187.pdf>

Dział 159.9 Psychologia

Poddziały analityczne symbolu 159.9

159.9.01 Teorie. Zasady. Psychologia metafizyczna. Psychologia racjonalna w tym zapisane w KW:

Behawioryzm - psychologia

Gestalt - psychologia

Introspekcjonizm - psychologia

Lewinowska teoria pola - psychologia

Psychologia introspekcyjna

Psychologia postaci

Teoria pola - psychologia

Teoria kratyzmu - psychologia

159.9.07 Psychologia eksperymentalna. Badania psychologiczne. Metody badawcze w psychologii (obserwacja, wywiad, rozmowa, techniki kwestionariuszowe)

Metodologia badań psychologicznych: wybór tekstów

159.9.07

Dział 159.9 Psychologia

Poddziały analityczne w symbolu 159.9

159.9.072 Testy psychologiczne Testy oceniające poszczególne predyspozycje klasyfikuje się przede wszystkim za pomocą symboli z działu 159.9... wyrażających poszczególne predyspozycje oraz symbolu 159.9.072 , np.:

Testy oceniające talenty, uzdolnienia

159.928

159.9.072

Testy dla policji: test psychologiczny

159.9-057.36

159.9.072

Paradoks czasu / Philip Zimbardo, John Boyd

159.93

316.6

159.9.072

*gdzie 159.93 Wrażenia. Spostrzeganie
zmysłowe*

Testy badające pamięć

159.953

159.9.072

Dział 159.9 Psychologia

Poddziały analityczne w symbolu 159.9

Testy oceniające predyspozycje, dla których nie przewidziano symboli w dziale 159.9, klasyfikuje się również za pomocą symboli z innych działów wyrażających poszczególne zagadnienia oraz symbolu 159.9.072 , np.:

Kopenhaski Kwestionariusz Psychospołeczny (COPSOQ II): podręcznik do polskiej wersji narzędzia

331.101:159.9

159.9.072

Diagnoza psychologiczna dla potrzeb edukacji: standardy dla psychologów pracujących w poradniach psychologiczno-pedagogicznych

37.015.3

159.9.072

Dział 159.9 Psychologia

Psychologia różnych kategorii osób

Psychologię osób (w zależności od wieku, narodowości, płci, stanu fizycznego i umysłowego, wykształcenia, sytuacji społecznej) zapisuje się za pomocą

- podziałów wspólnych z kreską -05 *Osoby*
- symboli z grupy 159.922.6/.8 z rozbudową
- symbolu złożonego, tj. symbolu 159.9 wiązanego dwukropkiem z właściwym symbolem

Materiały metodyczne UKD,, Psychologia:

<https://www.bn.org.pl/download/document/1599637909.pdf>

Dział 159.9 Psychologia

159.9-05 Psychologia różnych kategorii osób

Dla wyrażenia poszczególnych kategorii osób w dziale 159.9 stosuje się poddziały wspólne z kreską -05 *Osoby*, np.:

-054 Osoby wg cech etnicznych, narodowości, obywatelstwa, np.

159.9-054.72 Psychologia emigrantów, imigrantów

-055 Osoby wg płci i pokrewieństwa, np.

159.9-055.34 Psychologia osób homoseksualnych

-056 Osoby wg czynników fizycznych/psychicznych, np.

159.9-056.36 Psychologia osób niepełnosprawnych intelektualnie

-057 Osoby w zależności od zatrudnienia i wykształcenia, np.:

159.9-057.19 Psychologia osób niepracujących, bezrobotnych

-058 Osoby w zależności od sytuacji społecznej i stanu cywilnego, np.:

159.9-058.66 Psychologia ofiar katastrof, klęsk

Dział 159.9 Psychologia

159.922.6/.8 Psychologia osób ze względu na wiek

Poza poddziałami wspólnymi z kreską -05 Osoby psychologię osób wyraża się również bezpośrednio za pomocą symboli głównych. Tak jest wyrażana psychologia osób ze względu na wiek, w tym:

159.922.62 Psychologia osób w wieku średnim

159.922.63 Psychologia osób w wieku podeszłym

159.922.7 Psychologia dzieci

159.922.8 Psychologia młodzieży

Np.:

Psychogeriatra

159.922.63

613.98

616-053.9

gdzie

613.98 Higiena osób w wieku starszym

616-053.9 Geriatria

Każdy czasem się boi: jak pomóc dziecku radzić sobie z lękiem i zmartwieniami

159.922.7

615.851

gdzie 615.851 Psychoterapia

Dział 159.9 Psychologia

Natomiast kategorie osób, dla których nie przewidziano poddziałów wspólnych z kreską -05 *Osoby* oraz właściwych symboli głównych w dziale 159.9, klasyfikuje się przez zestawienie za pomocą dwukropka symbolu 159.9 oraz właściwego symbolu głównego wyrażającego kategorię osób, np.

159.9:343.261 Psychologia więźniów

gdzie 343.261 oznacza więźniów z punktu widzenia prawa karnego

*Przekonania a gotowość do agresji kobiet
skazanych za popełnienie przestępstwa z użyciem
przemocy*

343.95(438)

316.62(438)

159.9:343.261

159.922.1-055.2

gdzie

343.95(438) Psychologia kryminalna

316.62(438) Zachowania aspołeczne w

Polsce

159.922.1-055.2 Psychologia kobiet

Dział 159.9 Psychologia

159.922.1 Psychologia płci

Poddziały wspólne -05 *Osoby* umieszcza się na ogół bezpośrednio po symbolu 159.9

- za wyjątkiem *159.922.1 Psychologia płci*, tj.:

159.922.1-055.1 Psychologia mężczyzn

159.922.1-055.2 Psychologia kobiet

Np.:

Pełnia życia / Agnieszka Maciąg

159.923.2

159.922.1-055.2

gdzie 159.923.2 Rozwój osobowości

Psychoonkologia mężczyzn

616-006

159.9-056.24

159.922.1-055.1

gdzie

616-006 Nowotwory

159.9-056.4 Psychologia ludzi chorych

Dział 159.922.7/.8 Psychologia dzieci i młodzieży

Poddziały wspólne -05 Osoby umieszczają się na ogół bezpośrednio po symbolu 159.9

- za wyjątkiem **159.922.76** Psychologia dzieci odbiegających od normy
- za wyjątkiem **159.922.8-056** Psychologia młodzieży odbiegającej od normy

Np.:

159.922.76-056.262 Psychologia dzieci niewidomych

159.922.76-056.264 Psychologia dzieci z zaburzeniami mowy

159.922.76-056.49 Psychologia dzieci z problemami behawioralnymi, z ADHD, z autyzmem

159.922.8-056.36 Psychologia młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie

Startujemy z rozwojem mowy w autyzmie

159.922.76-056.49

159.922.76-056.264

376-056.264

gdzie 376-056.264 Nauczanie (rewalidacja) osób z zaburzeniami mowy

Wybrane aspekty rozwoju małego dziecka z niepełnosprawnością wzroku

159.922.76-056.262

W pułapce autodestrukcyjnego mózgu nastolatka: skuteczna terapia

159.922.8-056.49

616.89-008.44

gdzie 616.89-008.44 Zaburzenia życia uczuciowego, emocji

Dział 159.9 Psychologia

Funkcje, procesy, stany, zjawiska psychiczne w odniesieniu do poszczególnych kategorii osób klasyfikuje się w odrębnych polach 080.

W pierwszym polu klasyfikuje się funkcje, procesy, stany, zjawiska psychiczne; w drugim polu psychologię osób.

Np.:

Siła kobiecości

159.923.2

159.922.1-055.2

Stres osób bezdomnych

159.944.4

159.9-058.51

Kształtowanie pamięci dzieci z problemami behawioralnymi

159.953

159.922.76-056.49

Uwarunkowania poczucia własnej godności osób pozbawionych wolności

159.923.2

159.9:343.261

gdzie 159.923.2 Rozwój osobowości.

Samoświadomość. Tożsamość osobista

Dział 159.9 Psychologia

159.923 Psychologia osobowości

159.923.2 Rozwój osobowości. Tożsamość osobista. Samoakceptacja. Samopoznanie. Samorealizacja. Samoświadomość

Np.:

Rozwój w notesie

159.923.2

159.942

159.922.1-055.2

gdzie 159.942 Emocje. Uczucia

Wszystko czego w życiu pragniemy i do czego dążymy

159.923.2

159.923.3 Cechy charakteru. Poczucie własnej wartości. Obraz własnego ciała

Np.:

Zaakceptuj siebie: jak zaprzyjaźnić się ze sobą i docenić swoją wartość

159.923.2

159.923.3

Droga do siebie: o poczuciu wartości / Ewa Woydyłło

159.923.3

Dział 159.9 Psychologia

159.94 Funkcje wykonawcze

159.942 Emocje. Uczucia

159.943 Dążenia i działania

159.944 Wydajność i zmęczenie. Efektywność

159.944.4 Zmęczenie. Stres

159.946 Funkcje motoryczne

159.947 Wola. Kształtowanie woli

Np.:

*Na emocjonalnej karuzeli: jak pokonać
samokrytycyzm, opanować emocje
i zaakceptować siebie dzięki technikom
uważności i współczucia*

159.942

159.923.2

159.922.8

*Bezpieczeństwo i natura człowieka wobec jego
alienacji i kryzysu egzystencji*

316.61

159.944.4

327.56/.57

(075.8)

gdzie 316.61 Osobowość społeczna

Wypalenie zawodowe

331.4

159.944.4

gdzie 331.4 Środowisko miejsca pracy

Dział 159.9 Psychologia

159.95 Wyższe procesy poznawcze. Inteligencja

159.952 Uwaga

159.953 Pamięć i uczenie się

159.954 Wyobraźnia. Fantazja

159.955 Myślenie

159.956 Intuicja

Np.:

Kreatywny dziennik uważności: mindfulness w praktyce

159.952

159.923.2

Sorry, memory: Poznaj najlepsze metody zapamiętywania

159.953

37.091.322

gdzie 37.091.322 Rozumienie i utrwalanie materiału. Techniki pamięciowe

Efektywność treningu kreatywności dzieci i młodzieży

37.091.33

159.955

gdzie 37.091.33 Metody nauczania

Dział 159.9 Psychologia

159.961 Parapsychologia

zob. też

133 Zjawiska paranormalne. Magia

398.4 Zjawiska nadprzyrodzone (Etnografia)

Np.:

Psychotronika: współczesna nauka o świadomości:

telepatia, teleportacja, prekognicja, cudowne uzdrowienia

159.961

001.94

*gdzie 001.94 Opisywanie zjawisk
niewyjaśnionych całkowicie*

Reinkarnacja / Andrzej Donimirski

159.961

159.962

2-187/-188

gdzie 2-187/-188 Życie po śmierci

159.961.3 Przepowiednie. Numerologia.

Wróżbiarstwo. Wróżenie z kart

Wieszczba słowiańska: słowiańskie

i neosłowiańskie systemy wróżebne w praktyce

398.3(=16)

257.7

159.961.3

gdzie

398.3(=16) Zwyczaje i obrzędy ludowe Słowian

257.7 Religie Słowian i Bałtów

Dział 159.9 Psychologia

159.964.2 Psychoanaliza

zob. też

615.851 Psychoanaliza jako terapia

Np.:

Wstęp do psychoanalizy / Zygmunt Freud

159.964.2

Mechanizmy obronne osobowości

159.923

159.964.2

159.98 Psychologia stosowana. Psychotechnika,
np.

Badania psychotechniczne kierowców

159.98

159.9.072

Dziękuję za uwagę

**BIBLIOTEKA
NARODOWA**